

**Zarządzenie Nr 95/2019
Burmistrza Gminy Żychlin
z dnia 23 sierpnia 2019 r.**

w sprawie przyjęcia treści wniosków o udzielenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, wychowanków i słuchaczy zamieszkałych na terenie Gminy Żychlin

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506, poz.1309) zarządzam co następuje:

§ 1.1 Przyjąć treść wniosku o udzielenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym – stypendium szkolne – dla uczniów, wychowanków i słuchaczy zamieszkałych na terenie Gminy Żychlin w brzmieniu określonym w załączniku Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

2. Przyjąć treść wniosku o udzielenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym – zasiłek szkolny – dla uczniów, wychowanków i słuchaczy zamieszkałych na terenie Gminy Żychlin w brzmieniu określonym w załączniku Nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Traci moc Zarządzenie 82/2018 Burmistrza Gminy Żychlin z dnia 24 sierpnia 2018 r. w sprawie przyjęcia treści wniosków o udzielenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, wychowanków i słuchaczy zamieszkałych na terenie Gminy Żychlin.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

BURMISTRZ
Grzegorz Ambroziak

RADCA PRAWNY

Iwona Smetanka
Wa-3190

Wnioskodawca:

.....
imię i nazwisko rodzica / pełnoletniego ucznia / dyrektora szkoły,
kolegium lub ośrodka, o którym mowa w art. 90b ust. 3 pkt 2 ustawy
o systemie oświaty

.....
miejsce zamieszkania / adres szkoły

.....
telefon kontaktowy (wpisuje się w przypadku, gdy wnioskodawca
wyraża zgodę na jego udostępnienie)

Burmistrz Gminy Żychlin

**Wniosek o udzielenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym
– STYPENDIUM SZKOLNE –
dla uczniów, wychowanków i słuchaczy zamieszkałych na terenie Gminy Żychlin
w roku szkolnym ...../.....**

I. Dane ucznia, wychowanka lub słuchacza ubiegającego się o świadczenie pomocy materialnej:

Imię i nazwisko, ...

Data urodzenia.....

Imiona i nazwiska rodziców .....

I.1. Miejsce zamieszkania ucznia, wychowanka lub słuchacza:

kod pocztowy ..... poczta .....

miejsowość ..... ulica .....

nr domu ..... nr mieszkania ..... powiat .....

województwo .....

II. Wnioskodawca, który ubiega się o udzielenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego, wskazuje formę, w której świadczenie ma być udzielone.

całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych prowadzonych w ramach planu nauczania, jak również wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania w tym wyrównawczych, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą w tym w szczególności: opłat za bilety wstępu do kina, teatru lub inną imprezę edukacyjną, opłat za wyjazdy na tzw. „zieloną szkołę” lub wycieczkę organizowaną przez szkołę lub organizacje pozarządowe, opłat za udział w pozaszkolnych zajęciach edukacyjnych np. nauka języków obcych, kurs komputerowy, opłat za udział w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, sportowych, muzycznych, komputerowych, artystycznych wykraczających poza zajęcia realizowane w ramach planu nauczania, zakupu wymaganych przez szkołę materiałów na zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne np. instrumenty muzyczne;

pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności: zakupu podręczników, ćwiczeń, lektur szkolnych i innych książek pomocniczych do realizacji procesu dydaktycznego, zakupu pomocy dydaktycznych np. mapy, globusy, mikroskopy, kalkulatory, zakupu tornistrów, plecaków i toreb szkolnych, worka na obuwie, zakupu przyborów szkolnych, artykułów biurowych i papierniczych, zakupu obuwia sportowego i odzieży sportowej na zajęcia wychowania fizycznego (dres, spodnie, bluza, koszulka, spodenki), zakupu stroju galowego do szkoły (biała bluzka/koszula, czarna lub granatowa spódniczka/spodnie), zakupu materiałów i stroju niezbędnych do praktycznej nauki zawodu, zakupu komputera, laptopa, tabletu, oprogramowania, osprzętu do komputera, w tym monitora, myszy, klawiatury, słuchawek, głośników, nośników danych, multimedialnych programów edukacyjnych, zakupu drukarki, skanera i materiałów eksploatacyjnych do drukarki, w tym: tusze, tonery, papier ksero, pokrycie kosztu abonamentu internetowego, zakupu biurka, krzesła/fotela do biurka, lampki na biurko, zakupu okularów korekcyjnych;

całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych, w tym w szczególności na: przejazdy do miejsca pobierania nauki, zakwaterowanie w bursie, internacie lub stacji;

*zaznaczyć znakiem X właściwy kwadrat

III. Informacja o szkole, w której uczeń, wychowanek lub słuchacz pobiera naukę:

Nazwa i adres szkoły.....
kod pocztowy ..... poczta .....
miejscowość ..... ulica .....
nr .....powiat ..... województwo .....telefon.....

III.1. Potwierdzenie dyrektora szkoły, kolegium lub ośrodka o kontynuowaniu nauki :

.....
.....
.....

.....
(miejscowość, data)

.....
(pieczęć szkoły)

.....
(podpis i pieczęć dyrektora)

IV. Uzasadnienie przyznania świadczenia pomocy materialnej:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

IV.1. Sytuacja materialna w rodzinie ucznia:

W rodzinie występuje: (zaznaczyć znakiem X właściwy kwadrat)

- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- ciężka lub długotrwała choroba;
- wielodzietność;
- brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- alkoholizm lub narkomania;
- niepełna rodzina;
- wystąpienie zdarzenia losowego (jakiego?).....

V. Oświadczenie o wysokości dochodów netto członków rodziny zamieszkujących wspólnie z uczniem, z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania

L. p.	Nazwisko i imię	Stopień pokrewieństwa w stosunku do wnioskodawcy	Miejsce pracy/nauki

V. 1. Źródło dochodu oraz wysokość:

Źródło dochodu	Kwota netto w zł.	Miesiąc, rok uzyskania dochodu lub w przypadku jego utraty
Wynagrodzenie ze stosunku pracy		
Działalność gospodarcza wykonywana osobiście w tym, umowy o dzieło, zlecenia itp.		
Emerytura/renta		
Zasiłek dla bezrobotnych		
Alimenty		
Świadczenie przedemerytalne		
Dochody z gospodarstwa rolnego wg ha przeliczeniowych		
Inne dochody, wymieniń jakie?		

V.2. Dochody pieniężne z pomocy społecznej osiągnięte w miesiącu ..... podlegające wliczeniu do dochodu.

- a) zasiłek stały.....
 b) zasiłek okresowy.....
 c) inne (jakie?) ..... (data, pieczęć i podpis pracownika M-GOPS)

- d) zasiłek rodzinny.....
 e) dodatki do zasiłku rodzinnego..... **(bez świadczeń jednorazowych)**
 f) zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.....
 g) fundusz alimentacyjny.....
 h) świadczenie pielęgnacyjne.....
 i) świadczenie rodzicielskie.....
 j) inne (jakie?) ..... (data, pieczęć i podpis pracownika M-GOPS)

- k) dodatek mieszkaniowy.....
 l) dodatek energetyczny.....
 ł) inne (jakie?)..... (data, pieczęć i podpis pracownika M-GOPS)

Łączny miesięczny dochód netto rodziny ze źródeł dochodu, o których mowa w pkt V.1- V.2 wynosi: .....zł

Dochód netto na jednego członka rodziny wynosi:.....zł

VII. Oświadczenia i zobowiązania wnioskodawcy (nie dotyczy dyrektora szkoły, kolegium lub ośrodka):

VII.1. Oświadczam, że nie otrzymuję/otrzymuję* innego stypendium o charakterze socjalnym ze środków publicznych.

VII.2. Zobowiązuję się niezwłocznie powiadomić organ przyznający świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów o zaistniałych zmianach w sytuacji materialnej mojej rodziny oraz o zmianie warunków stanowiących podstawę przyznania stypendium szkolnego.

VII.3. Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych podanych w niniejszym wniosku dla celów postępowania w sprawie przyznania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, wychowanków i słuchaczy.

VII.4. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
miejsowość i data
czytelny podpis wnioskodawcy

* niepotrzebne skreślić

Wykaz załączników do wniosku:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

W przypadku złożenia więcej niż jednego wniosku o przyznanie stypendium szkolnego proszę o wskazanie informacji, do którego z wniosków została załączona dokumentacja dotycząca dochodów rodziny podając imię i nazwisko dziecka.

.....
Pouczenie

1. Za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- 1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych;
- 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
- 3) kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

2. Do dochodu ustalonego zgodnie z ust. 3 nie wlicza się:

- 1) jednorazowego pieniężnego świadczenia socjalnego;
- 2) zasiłku celowego;
- 3) pomocy materialnej mającej charakter socjalny albo motywacyjny, przyznawanej na podstawie przepisów o systemie oświaty;
- 4) wartości świadczenia w naturze;
- 5) świadczenia przysługującego osobie bezrobotnej na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych;
- 5a) świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 690 oraz z 2019 r. poz. 730, 752 i 992), i pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji i okresu powojennego (Dz. U. z 2018 r. poz. 276 oraz z 2019 r. poz. 752), w art. 7a ust. 2 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach m.d. uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373 oraz z 2019 r. poz. 752), w art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2019 r. poz. 1168), w art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. poz. 1824, z 2010 r. poz. 1465, z 2011 r. poz. 696 oraz z 2019 r. poz. 752) oraz w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych;

6) dochodu z powierzchni użytków rolnych poniżej 1 ha przeliczeniowego;

7) świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.), oraz dodatku wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 i 924);

8) świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2018 r. poz. 1272 i 1669 oraz z 2019 r. poz. 1095);

9) świadczenia pieniężnego przyznanego na podstawie art. 9 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (Dz. U. poz. 2529);

10) nagrody specjalnej Prezesa Rady Ministrów przyznawanej na podstawie art. 31a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1171).

3. W stosunku do osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą:

1) opodatkowaną podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych - za dochód przyjmuje się przychód z tej działalności pomniejszony o koszty uzyskania przychodu, obciążenie podatkiem należnym określonym w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych i składkami na ubezpieczenie zdrowotne określonymi w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, związane z prowadzeniem tej działalności oraz odliczonymi od dochodu składkami na ubezpieczenia społeczne niezaliczonymi do kosztów uzyskania przychodów, określonymi w odrębnych przepisach, z tym że dochód ustala się, dzieląc kwotę dochodu z działalności gospodarczej wykazanego w zeznaniu podatkowym złożonym za poprzedni rok kalendarzowy przez liczbę miesięcy, w których podatnik prowadził działalność, a jeżeli nie prowadził działalności, za dochód przyjmuje się kwotę zadeklarowaną w oświadczeniu tej osoby;

2) opodatkowaną na zasadach określonych w przepisach o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne - za dochód przyjmuje się kwotę zadeklarowaną w oświadczeniu tej osoby.

4. W sytuacji gdy podatnik łączy przychody z działalności gospodarczej z innymi przychodami lub rozlicza się wspólnie z małżonkiem, przez podatek należny, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, rozumie się podatek wyliczony w takiej proporcji, w jakiej pozostaje dochód podatnika z pozarolniczej działalności gospodarczej wynikający z deklaracji podatkowych do sumy wszystkich wykazanych w nich dochodów.

5. Wysokość dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej w przypadku prowadzenia działalności opodatkowanej na zasadach określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych ustala się na podstawie zaświadczenia wydanego przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierającego informację o wysokości:

1) przychodu;

2) kosztów uzyskania przychodu;

3) różnicy pomiędzy przychodem a kosztami jego uzyskania;

4) dochodów z innych źródeł niż pozarolnicza działalność gospodarcza w przypadkach, o których mowa w ust. 6;

5) odliczonych od dochodu składek na ubezpieczenia społeczne;

6) należnego podatku;

7) odliczonych od podatku składek na ubezpieczenie zdrowotne związanych z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej.

6. Wysokość dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej w przypadku prowadzenia działalności na zasadach określonych w przepisach o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne ustala się na podstawie zaświadczenia wydanego przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego zawierającego informację o formie opodatkowania oraz na podstawie dowodu opłacenia składek w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

7. Przyjmuje się, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 308 zł 3 .

8. Dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej i z ha przeliczeniowych oraz z innych źródeł sumuje się.

9. W przypadku uzyskania w ciągu 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku lub w okresie pobierania świadczenia z pomocy społecznej dochodu jednorazowego przekraczającego pięciokrotnie kwoty:

1) kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, w przypadku osoby samotnie gospodarującej,

2) kryterium dochodowego rodziny, w przypadku osoby w rodzinie

- kwotę tego dochodu rozlicza się w równych częściach na 12 kolejnych miesiący, poczynając od miesiąca, w którym dochód został wypłacony.

10. W przypadku uzyskania jednorazowo dochodu należnego za dany okres, kwotę tego dochodu uwzględnia się w dochodzie osoby lub rodziny przez okres, za który uzyskano ten dochód.

1. W przypadku uzyskiwania dochodu w walucie obcej, wysokość tego dochodu ustala się według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego z dnia wydania decyzji administracyjnej w sprawie świadczenia z pomocy społecznej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej od dnia 01.10.2018 r. kryterium dochodowe wynosi: a) dla osoby samotnie gospodarującej - 701 zł, b) dla osoby w rodzinie - 528 zł. Kwota dochodu z 1 ha przeliczeniowego od dnia 01.10.2018 r. wynosi 308 zł.

ADNOTACJE ORGANU WERYFIKUJĄCEGO WNIOSEK

Po weryfikacji złożonego wniosku o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym – stypendium szkolnego, stwierdza się, że łączny dochód rodziny osiągnięty w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca złożenia wniosku* tj. miesiącu.....wynosi..... przy uwzględnieniu ..... członków rodziny, co w przeliczeniu na 1 osobę w rodzinie stanowi.....

Organ wnioskuje o przyznanie/ nieprzyznanie* świadczenia pomocy materialnej według kryterium określonego w Regulaminie udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Żychlin tj. ....
na okres.....

.....
(data)

.....
(podpis osoby odpowiedzialnej za weryfikację wniosku)

---

*niepotrzebne skreślić

Wnioskodawca:

.....
imię i nazwisko rodzica, pełnoletniego ucznia

.....

.....
miejsce zamieszkania,

.....
telefon kontaktowy (wpisuje się w przypadku, gdy wnioskodawca
wyraża zgodę na jego udostępnienie)

Burmistrz Gminy Żychlin

**Wniosek o udzielenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym
– ZASIŁEK SZKOLNY –
dla uczniów, wychowanków i słuchaczy zamieszkałych na terenie Gminy Żychlin
w roku szkolnym ...../.....**

I. Dane ucznia, wychowanka lub słuchacza ubiegającego się o świadczenie pomocy materialnej:

Imię i nazwisko .....

Imiona i nazwiska rodziców .....

I.1. Miejsce zamieszkania ucznia, wychowanka lub słuchacza:

kod pocztowy ..... poczta .....

mięscowość ..... ulica .....

nr domu ..... nr mieszkania ..... powiat .....

województwo .....

II. Data zajścia zdarzenia losowego i jego rodzaj (zaznaczyć znakiem X właściwe zdarzenie)

wystąpienia majątkowej szkody losowej w mieszkaniu ucznia (pożar, kradzież, zalanie itp.);

wypadku ucznia lub członka rodziny;

nagłej, długotrwałej choroby ucznia lub członka rodziny;

śmierci rodziców,

inne, jakie?.....

II.1. Data zajścia zdarzenia losowego:.....

III. Informacja o szkole, w której uczeń, wychowanek lub słuchacz pobiera naukę:

Nazwa i adres szkoły.....

kod pocztowy ..... poczta .....

mięscowość ..... ulica .....

nr .....powiat ..... województwo .....telefon.....

III.1. Potwierdzenie dyrektora szkoły, kolegium lub ośrodka o kontynuowaniu nauki :

.....
.....
.....

.....
(miejscowość, data)

.....
(pieczęć szkoły)

.....
(podpis i pieczęć dyrektora)

IV. Uzasadnienie przyznania świadczenia pomocy materialnej:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

IV.1. Dokumenty załączone do niniejszego wniosku potwierdzające wystąpienie zdarzenia losowego.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

IV.2. Dokumenty – zaświadczenie z banku o nr konta składane przez wnioskodawcę (dostarczone w przypadku, gdy świadczenie pieniężne nie będzie wypłacane w kasie Urzędu Gminy w Żychlinie)

1. ....
.....

V. Oświadczenia wnioskodawcy.

V.1. Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych podanych w niniejszym wniosku dla celów postępowania w sprawie przyznania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, wychowanków i słuchaczy

V.2. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
.....

W przypadku złożenia więcej niż jednego wniosku o przyznanie zasiłku szkolnego proszę o wskazanie informacji, do którego z wniosków została załączona dokumentacja podając imię i nazwisko dziecka.

.....

ADNOTACJE ORGANU WERYFIKUJĄCEGO WNIOSZEK

Po weryfikacji złożonego wniosku o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym –zasiłku szkolnego, stwierdza się, że uczeń znajduje się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego tj.....

Od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku upłynęło / nie upłynęło* dłużej niż dwa miesiące. Organ wnioskuję o przyznanie/ nieprzyznanie* świadczenia pomocy materialnej według kryterium określonego w Regulaminie udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Żychlin t. j.....

.....
.....

(data)

(podpis osoby odpowiedzialnej za weryfikację wniosku)

*niepotrzebne skreślić